

EURÓPAI CHARTA A NŐK ÉS FÉRFIAK KÖZÖTTI ESÉLYEGYENLŐSÉGRŐL A HELYI ÉLETBEN

**Az európai helyi és regionális önkormányzatok chartája,
amelyben elkötelezik magukat az emberek közötti nagyobb
egyenlőség megteremtése mellett, hatásköreik és a partnerség
felhasználásával**

**Kidolgozta és terjeszti
Az Európai Helyi és Regionális Önkormányzatok Szövetsége és partnerei**

BEVEZETÉS

Az Európai Charta a nők és férfiak közötti esélyegyenlőségről a helyi életben az európai helyi és regionális önkormányzatoknak szól: annak aláírására kéri fel őket, hogy nyilvánítsák ki hivatalosan elkötelezettségüket a nők és férfiak egyenlőségének elve mellett, és a hatásköreiken belül a chartában megfogalmazott vállalásokat hajtsák végre.

A kötelezettségvállalás végrehajtásához valamennyi aláíró önkormányzat vállalja, hogy kidolgoz egy Esélyegyenlőségi Cselekvési Tervet, amelyben megjelöli a prioritásokat, a tevékenységeket és az e célra fordítandó erőforrásokat is.

Továbbá valamennyi, a chartát aláíró önkormányzat vállalja, hogy a területén levő valamennyi intézménnyel és szervezettel együttműködik annak érdekében, hogy elősegítsék a valódi egyenlőség érvényesülését a gyakorlatban.

A chartát egy 2005-2006-os projekt keretében dolgozta ki az Európai Helyi és Regionális Önkormányzatok Tanácsa az alábbiakban felsorolt számos partnerével együtt. A projektet az Európai Bizottság támogatta az 5. Közösségi Program keretében a nők és férfiak esélyegyenlőségéért.

* * * * *

A nők és férfiak közötti esélyegyenlőség mindenki számára alapvető jogot képez, és minden demokrácia nélkülözhetetlen értéke. Az alapelv megvalósulásához nemcsak jogilag kell azt elismerni, hanem hatékonyan végre is kell hajtani az élet minden terén: politikai, gazdasági, szociális és kulturális szempontból is.

Számos példa és hivatalos elismerés ellenére a nők és a férfiak egyenlősége a mindennapi életben még mindig nem valóságos. A nők és férfiak nem élveznek a gyakorlatban egyenlő jogokat. A szociális, politikai, gazdasági és kulturális egyenlőtlenségek még mindig léteznek - ilyenek például a munkabérekben tapasztalható különbségek vagy a politikai életben a nők alulreprezentáltsága.

Ezek az egyenlőtlenségek szociális jelenségekből erednek, amelyek számos sztereotípiából fakadhatnak: a családi életben, képzésben, kultúrában, médiában, a munka világában, a társadalmi szerveződésekben. Ezek a területeken új szemlélet elfogadásával, és szerkezeti változtatásokkal lehet előrehaladni.

Mint az emberekhez legközelebbi kormányzati szint, a helyi és a regionális önkormányzatok vannak a legjobb helyzetben ahhoz, hogy a valódi egyenlőség uralta társadalom megvalósítására folyamatosan törekedjenek az egyenlőtlenségek újratemelésé elleni harcukkal. Ők vannak abban a helyzetben, hogy hatásköreik által, valamint a helyi szereplők széles körével való együttműködéssel konkrét intézkedéseket tegyenek a nők és férfiak közötti esélyegyenlőség érdekében.

Mindazonáltal a szubszidiaritás elvének rendkívüli jelentősége van a nők és férfiak közötti esélyegyenlőség elvének érvényesítésében. Ez az alapelv a kormányzás valamennyi szintjére vonatkozik – az európai, a nemzeti, a regionális és a helyi szintre egyaránt. Tekintve, hogy az európai helyi és regionális önkormányzatoknak különbözőek a hatásköreik, valamennyiüknek

pozitív szerepet kell játszaniuk az esélyegyenlőség gyakorlati megvalósításában, így gyakorolva hatást a területükön élő lakosság mindennapjaira.

A szubszidiaritás közeli kapcsolatban van a helyi és regionális önkormányzás elveivel. Az Európa Tanács 1985-ben keletkezett Helyi Önkormányzatok Chartája, amelyet az európai államok nagy többsége aláírt és ratifikálta azt, hangsúlyozza, hogy *“a helyi önkormányzatoknak joga és képessége, a jog határainak megfelelően, hogy a saját hatásköreiken belül szabályozzák és igazgassák a közügyek alapvető körét a helyi lakosság érdekeinek megfelelően”*. Az esélyegyenlőséghez való jog érvényesítése és elősegítése a helyi önkormányzás e koncepciójának középpontjában kell lennie.

A helyi vagy a regionális demokráciának hozzá kell járulnia, hogy a legmegfelelőbb döntések szülessenek a mindennapi élet konkrét aspektusainak többségében, ilyen a lakhatás, a közbiztonság, a helyi közlekedés, a munka világa, vagy az egészségügy.

Ezen kívül a nők teljes mértékű bevonása a helyi és regionális politikák kifejlesztésébe és végrehajtásába lehetővé teszi, hogy érvényesüljenek az élettapasztalataik, a know-how-juk, és a kreativitásuk.

Amennyiben egy esélyegyenlőségen alapuló társadalmat kívánunk létrehozni, nagyon fontos, hogy a helyi és regionális önkormányzatok teljes mértékben figyelembe vegyék a nemi szempontokat is, mind a politikáikban, mind a szervezetükben, mind pedig gyakorlatban is. A jelen és az eljövendő világunkban a nők és a férfiak egyenlő esélyei kulcstényezővé válnak a gazdasági és társadalmi sikereinkben – nem csupán európai vagy nemzeti szinten, hanem a régióinkban, városainkban és a helyi közösségeinkben is.

* * * * *

Az Európai Önkormányzatok és Régiók Tanácsa (CEMR), valamint ennek a női választott helyi és regionális képviselők bizottsága évek óta aktívan tevékenykedik a nők és férfiak közötti esélyegyenlőségért helyi és regionális szinten. 2005-ben a CEMR egy konkrét eszközt alkotott az európai helyi és regionális önkormányzatok részére: az esélyegyenlőség városát. Bizonyos európai városok és települések jó gyakorlatainak meghatározásával az *“esélyegyenlőség városa”* egy módszert szolgáltat a helyi és regionális szintű, nők és férfiak közötti esélyegyenlőségi politika végrehajtásához. Ez a Charta ezen a munkán alapul.

A helyi és regionális önkormányzatok szerepét nők és férfiak esélyegyenlőségének támogatásában az IULA (Helyi Önkormányzatok Nemzetközi Uniója) is elismerte 1998-ban, a Világméretű Deklarációjában *“nők a helyi önkormányzatban”* címmel. Az új világszervezet, az Egyesült Városok és Helyi Önkormányzatok alapvető céljukként határozták meg a nők és a férfiak közötti esélyegyenlőséget.

x

PREAMBULUM

Az Európai Helyi és Regionális Önkormányzatok Tanácsa az európai helyi és regionális önkormányzatok képviselőiben, együttműködve a következő partnerekkel:

National Association of Municipalities in the Republic of Bulgaria (Bolgár Települési Önkormányzati Szövetség – Bulgária)

Union of Cyprus Municipalities (Ciprusi Települések Uniója – Ciprus)

Union of Towns and Communities of the Czech Republic (SMO CR) (Cseh Városok és Települések Uniója – Csehország)

Association of Finnish Local and Regional Authorities (Finn Helyi és Regionális Önkormányzatok Szövetsége – Finnország)

French Section of CEMR (AFCCRE) (a CEMR Francia Szekciója – Franciaország)

German Section of CEMR (RGRE) (a CEMR Német Szekciója – Németország)

Central Union of Municipalities and Communities of Greece (KEDKE) (Görög Önkormányzatok és Települések Központi Uniója – Görögország)

Hungarian National Association of Local Authorities (TÖOSZ) (Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége – Magyarország)

Italian Section of CEMR (AICCRE) (a CEMR Olasz Szekciója Olaszország)

Tuscan Federation of AICCRE (az AICCRE (CEMR) Toszkán Föderációja, Olaszország)

Association of Luxembourg Towns and Municipalities (SYVICOL) (Luxemburgi Városok és Települések Szövetsége, Luxemburg)

Association of Polish Cities (ZMP) (Lengyel Városok Szövetsége, Lengyelország)

Spanish Federation of Municipalities and Provinces (FEMP) (Spanyol Települések és Provinciák Föderációja, Spanyolország)

Basque Association of Municipalities (EUDEL) (Baszk Önkormányzati Szövetség, Spanyolország)

City of Vienna (Bécs városa)

City of Saint Jean de la Ruelle (Saint Jean de la Ruelle városa)

City of Frankfurt am Main (Frankfurt am Main városa)

City of Cartagena (Cartagena városa)

City of Valencia (Valencia városa)

Agency of Time and Mobility Belfort-Montbéliard (Belfort-Montbéliard Idő és Mobilitás Ügynökség)

Standing Committee Euro-Mediterranean Partnership of the Local and Regional Authorities (COPPEM) (Euro-Mediterrán Helyi és Regionális Önkormányzatok Állandó Partnerségi Bizottsága)

Felidézve, hogy az Európai Közösség, és az Unió olyan alapvető jogokra és szabadságokra épül, mint amilyen például a nők és a férfiak közötti egyenlőség, és azt is, hogy ez az európai jogalkotás szolgált alapul az e téren tapasztalható folyamatoknak Európában,

Felidézve, az Egyesült Nemzetek Szövetségének nemzetközi jogi kereteit az emberi jogokra, különösen az 1979-ben elfogadott Emberi Jogok Általános Deklarációját és a Nők Elleni Diszkrimináció Minden Formájának megszüntetéséről szóló Egyezményt,

Hangsúlyozva, az Európa Tanács nélkülözhetetlen hozzájárulását a helyi önkormányzatoknál a nők és férfiak közötti esélyegyenlőség megteremtéséhez,

Tekintve, hogy a nők és férfiak közötti egyenlőség magában foglalja az akaratot, hogy konkrét tevékenységekben valósuljanak meg az eredményeinek a három különböző, egymást kiegészítő aspektusai, nevezetesen a közvetlen egyenlőtlenések megszüntetése, az indirekt egyenlőtlenések kiirtása, és az egyenlőségen alapuló demokrácia fejlesztését proaktív módon segítő politikai, jogi és szociális támogató környezet,

Helytelenítve, hogy folyamatosan ellentmondás van az egyenlőséghez való jog de jure elismerése és annak a valódi és hatékony megvalósítása között,

Tekintve, hogy az európai helyi és regionális önkormányzatok nagyon fontos szerepet játszanak, és kell, hogy játszanak állampolgáraik érdekében a hatásköreiken belül az egyenlőség megvalósításában, különösen a nők és férfiak között,

Tekintve, hogy a demokráciában alapvető fontosságú, hogy kiegyensúlyozottan vegyenek részt a nők is a döntéshozatalban és a vezetői pozíciók betöltésében,

Ösztönzést nyerve, tevékenységünkhöz, különösen a Konvencióból a nők elleni valamennyi diszkrimináció felszámolásáért 1979, a Beijing-i Deklarációból, és az ENSZ 1995-ös tevékenységi alapelveiből, valamint a 2000. évi 23. Közgyűlés Különleges Üléséből (Beijing+5), az Európai Unió Chartájából az Alapvető Jogokról, a Tanács 1996. decemberében hozott javaslatából a nők és a férfiak kiegyensúlyozott részvételéről a döntéshozatali folyamatokban, és a Helyi Önkormányzatok Világszervezetének 1998-as világméretű deklarációjából a nőkről a helyi önkormányzatokban;

Azt kívánva, hogy az ENSZ Nők Elleni Diszkrimináció Minden Formájának megszüntetéséről szóló Egyezmény 1981. szeptemberében való életbelépésének 25. évfordulója emelje ki a jelentőségét annak;

hogy elkészült az Európai Charta a nők és a férfiak közötti esélyegyenlőségről a helyi életben, és felhívja Európa helyi és regionális önkormányzatait a charta aláírására és végrehajtására.

I. RÉSZ

ALAPELVEK

A Charta a nők és férfiak esélyegyenlőségéről a helyi életben aláírói tevékenységeik alapjául az alábbi alapelveket ismerik el:

1. A nők és férfiak egyenlősége alapvető jog

Ezen jog érvényesülését a helyi és regionális önkormányzatoknak hatáskörükön belül valamennyi területen meg kell valósítaniuk, beleértve, hogy kötelességük a diszkrimináció valamennyi formájának megszüntetése, függetlenül attól, hogy közvetlen vagy közvetett megkülönböztetésről van-e szó.

2. A nők és férfiak közötti egyenlőség biztosításakor figyelembe kell venni a többszörös diszkriminációt és a hátrányos helyzetet

A többszörös megkülönböztetés és a hátrányos helyzet nemi szemponton kívül alapulhat származási, etnikai és szociális eredeten, genetikai sajátságokon, nyelven, valláson vagy hiten, politikai vagy egyéb véleményen, nemzeti kisebbséghez tartozáson, vagyoni, születési, rokkantsági, kor, szexuális orientáción, vagy szociális-gazdasági helyzeten, amelyeket figyelembe kell venni a nők és férfiak esélyegyenlőségével kapcsolatosan.

3. A nők és férfiak kiegyensúlyozott részvétele a döntéshozatalban a demokratikus társadalom előfeltétele

A nők és férfiak esélyegyenlőségének joga megköveteli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok minden a célnak megfelelő eszközt bevetenek és megalkossanak a célnak megfelelő stratégiát a nők és a férfiak kiegyensúlyozott részvételének elősegítése érdekében a döntéshozatal terén.

4. A nemi alapú sztereotípiák elosztatása alapvető fontosságú a nők és férfiak közötti egyenlőség megteremtésében

A helyi és regionális önkormányzatoknak támogatniuk kell az olyan sztereotípiák és akadályok megszüntetését, amelyeken a nők egyenlőtlen helyzete és viszonya alapul, és amelyek a nők és férfiak szerepeinek egyenlőtlenségét előidézik politikai, gazdasági és kulturális viszonylatban

5. A nemi szempontok integrálása a helyi és regionális önkormányzatok összes olyan tevékenységébe, amelyek megkívánják a nők és férfiak közötti egyenlőség előtérbe helyezését

A nemi alapú nézőpontokat mindazon politikák, módszerek és eszközök tervezésénél figyelembe kell venni, amelyek hatással vannak a helyi lakosok életére. Például a “gender mainstreaming”¹ és “gender budgeting”² technikáinak használatával. Végezetül, a nők tapasztalatait - beleértve az élet- és munkakörülményeiket - is elemezni kell és figyelembe kell venni.

6. A megfelelő források rendelkezésre állása elengedhetetlen eszköz a tervekhez és a programokhoz a nők és férfiak közötti egyenlőség megteremtésében

A helyi és regionális önkormányzatoknak esélyegyenlőségi terveket és programokat kell kidolgozniuk, amelyek végrehajtásához az emberi és a pénzügyi forrásokat is biztosítaniuk kell.

Ezek az alapelvek képezik a cikkelyek alapját, amelyeket az alábbiakban a III. Részben teszünk közzé.

¹ *Gender Mainstreaming: 1997 júliusában az Egyesült Nemzetek Gazdasági és Szociális Tanácsa (the United Nations Economic and Social Council (ECOSOC)) a következőképpen határozta meg a gender mainstreaming jelentését: "Mainstreaming a nemi szempontok érvényesítésének folyamatát jelenti minden tervezett tevékenységben, beleértve a törvényhozást, a politika-alkotást és a programok tervezését is, valamennyi területen, minden szinten. Olyan stratégia-alkotást jelent, amelyben a nők és a férfiak tapasztalatai egyaránt részét képezik a politikák és programok tervezési, végrehajtási, nyomonkövetési, és értékelési folyamatait, valamennyi politikai, gazdasági és szociális területen, ezáltal a nők és a férfiak ugyanolyan mértékben jutnak előnyökhöz, és az egyenlőség nem öröklődik tovább. A mainstreaming végső célja a nemek közötti egyenlőség elérése."*

² *Gender Budgeting: "A Gender budgeting a gender mainstreaming alkalmazása a költségvetési folyamatban. A költségvetés nemi szempontú értékelése, amely valamennyi folyamatban valamennyi szinten előtérbe helyezi a nemek közötti egyenlőség célját a költségvetési folyamatokban és a bevételek és kiadások átszervezésekor."*

II. RÉSZ

A CHARTA VÉGREHAJTÁSA ÉS AZ EZZEL JÁRÓ KÖTELEZETTSÉGEK

Az Aláírók vállalják, hogy a következő speciális lépéseket végrehajtják a charta rendelkezéseinek megvalósítása céljából:

- (1) E charta valamennyi Aláírója vállalja, hogy belátható időn belül (amely nem terjed túl a 2 éves időtartamon) a charta aláírását követően kidolgozza és elfogadja az Esélyegyenlőségi Cselekvési Tervét, amelyet aztán végrehajt.
- (2) Az Esélyegyenlőségi Cselekvési Terv rögzíti az Aláíró céljait, prioritásait, a tervhez alkalmazandó intézkedéseket, az elosztandó forrásokat, annak érdekében, hogy a charta és az azzal vállalt kötelezettségek végrehajtása hatékonyra váljon. A Tervben megállapítják a végrehajtásra javasolt időkeretet is. Amennyiben az Aláíró már rendelkezik Esélyegyenlőségi Tervvel, abban az esetben felülvizsgálják azt, és biztosítják, hogy a chartának megfelelővé váljon minden tekintetben.
- (3) Valamennyi Aláíró széles körben egyeztet az Esélyegyenlőségi Cselekvési Tervéről, mielőtt elfogadja azt, és szintén széles körben terjeszti, ha már határozta az elfogadásról. Szabályozott módon nyilvánosan kell beszámolni a Terv végrehajtásának előrehaladásáról is.
- (4) Valamennyi Aláíró felülvizsgálja az Esélyegyenlőségi Cselekvési Tervét, ha azt a körülmények megkövetelik, és további Tervet dolgoz ki mindig a következő periódusra.
- (5) Valamennyi Aláíró vállalja, hogy elvileg együttműködik egy arra kidolgozott rendszerben a charta végrehajtásának ellenőrzésében, támogatva és hozzájárulva így ahhoz, hogy Európa-szerte hatékonyan tanulhassanak egymástól a helyi és regionális önkormányzatok a nők és férfiak közötti nagyobb esélyegyenlőség megteremtéséről. Esélyegyenlőségi Cselekvési Tervét és egyéb vonatkozó nyilvános anyagait emiatt elérhetővé teszi mindenki számára.
- (6) Valamennyi Aláíró tájékoztatja az Európai Helyi és Regionális Önkormányzatok Tanácsát arról, hogy a chartát aláírta, ennek dátumával együtt, és azon kapcsolattartó személy megjelölésével, aki a chartával kapcsolatos együttműködésért a jövőben felel.

III. RÉSZ

DEMOKRATIKUS FELELŐSSÉGVÁLLALÁS

1. Cikkely

- (1) Az Aláíró elismeri, hogy a nők és férfiak egyenlő esélyekhez való jogának biztosítása a demokrácia sarkalatos alapfeltétele, továbbá, hogy egy demokratikus társadalom nem tűrheti, hogy a nők képességeit, tudását, tapasztalatait és kreativitását figyelmen kívül hagyják. Végezetül, biztosítani kell az egyenlőség alapján a befogadást, és a különböző háttérrel rendelkező, különböző korosztályhoz tartozó nők képviselőit és bevonását a döntéshozatalba a politika és a közélet valamennyi területén.
- (2) Az Aláíró, mint olyan demokratikusan választott testület, amely felelős a területén élő lakosság jólétének támogatásáért, ebből következően elkötelezi magát, hogy valamennyi tevékenységi területén segíti és előtérbe helyezi ennek a jognak a gyakorlati megvalósulását – mint a helyi közösség demokratikus vezetője, mint a közszolgáltatások biztosítója, mint tervező és szabályozó szervezet, és mint munkáltató.

A POLITIKAI SZEREP

2. Cikkely – Politikai képviselő

- (1) Az Aláíró elismeri a nők és férfiak egyenlő jogát a szavazáshoz, a jelöltté váláshoz, és választott tisztségviselőként hivatal betöltéséhez.
- (2) Az Aláíró elismeri a nők és férfiak egyenlő jogát a politika-formáláshoz, és azok végrehajtásához, közhivatalnoki szerep betöltéséhez, és valamennyi kormányzati szinten való közfeladat ellátásához.
- (3) Az Aláíró elismeri a kiegyensúlyozott képviselő elvét valamennyi választott és döntéshozó köztisztviselőben.
- (4) Az Aláíró kötelezi magát arra, hogy az alábbi jogok és alapelvek támogatására minden elérhető eszközzel rendelkezésre áll, beleértve a következőket is:
 - bátorítja a nőket a szavazásokon való részvételre, hogy gyakorolják saját szavazati jogukat, és jelöltté váljanak, és vállaljanak közhivatali szerepeket
 - arra ösztönzi a politikai pártokat és csoportokat, hogy a nők és férfiak kiegyensúlyozott képviselőit elvét fogadják el és valósítsák meg,
 - arra ösztönzi a politikai pártokat és csoportokat, hogy tegyenek meg minden törvényes lépést - beleértve azt is, hogy ahol lehet, kvótákat határoznak meg - hogy a nők száma növekedjen a jelöltek majd a választottak körében,

- úgy szabályozza a saját vezetési eljárásait és modelljeit, hogy azok ne ijessék el a potenciális jelölteket és választott képviselőket a sztereotipikus viselkedési formák használatával a nyelvezetben vagy a zaklatás valamely formájában,
 - olyan intézkedéseket fogad el, amelyek lehetővé teszik a választott képviselőknek a magánéletük és a közösség érdekében végzett munkájuk összehangolását, például azzal, hogy minden választott képviselő számára biztosítja az időbeosztás, a munkamódszerek, valamint a családtagok ellátásának rendelkezésre állását, és ezáltal megteremti, hogy közéletben való teljes mértékű lehetőséget a részvételre.
- (5) Az Aláíró kötelezi magát a kiegyensúlyozott részvétel elvének támogatására és alkalmazására a saját döntéshozó testületeiben és tanácsadó testületeiben, valamint az egyéb testületekbe való jelölésekkor.

Mindazonáltal, ahol a hatóság összetételében jelenleg nem érvényesül a nők és férfiak kiegyensúlyozott részvétele, azon esetekben a fenti elvet úgy valósítja meg, hogy a kisebbségbe szorult nők vagy férfiak ne kerüljenek kedvezőtlenebb helyzetbe a jelenleginél.

- (6) Kötelezi magát továbbá arra is, hogy elvben és gyakorlatban is tiltja, hogy valamely kinevezett vagy választott tisztség betöltésekor érvényesüljön olyan sztereotipikus attitűd, amely azt sugallja, hogy az adott tisztség betöltése valamelyik nemi csoport számára kedvezőbb.

3. Cikkely – A politikai és a közéletben való részvétel

- (1) Az Aláíró demokratikus alapelvként ismeri el az állampolgárok jogát a közéletben való részvételhez és a közügyek alakításához, és azt is, hogy a nőknek és a férfiaknak egyenlő joguk van részt venni a kormányzásban és a közéletben a régiójukban, az önkormányzatukban, és a helyi közösségben.
- (2) A közösségi életben való részvétel különböző formáival kapcsolatosan, például tanácsadó testületekkel, szomszédsági tanácsokkal, e-részvétellel, vagy részvételi tervezési gyakorlatokra vonatkozólag az Aláíró kötelezi magát annak biztosítására, hogy a gyakorlatban is képesek legyenek a nők és a férfiak egyenlő mértékben résztvevőkké válni. Ahol a mostani részvétel nem vezetett ilyen egyenlőséghez, ott új módszerek bevetését és tesztelését kell elvégezni.
- (3) Az Aláíró vállalja, hogy aktív részvételre ösztönzi a nőket és a férfiakat a politika és a közélet minden területén, különösen azokat a férfiakat és nőket támogatva ezzel, akik valamely kisebbségi csoportból származnak és egyébként kirekesztődnének.

4. Cikkely – Nyilvános elkötelezettség az esélyegyenlőség iránt

- (1) Az Aláíró, mint területének és közösségének demokratikus vezetője és képviselője, hivatalosan kinyilvánítja elkötelezettségét a nők és férfiak esélyegyenlőségének elve mellett a helyi életben, beleértve:

- hogy közhírré teszi e charta aláírását, a legmagasabb szintű képvisellel rendelkező testület vitáját és határozatát erről,
 - hogy vállalja a Karta aláírásával járó kötelezettségek teljesítését, nyilvánosan tudosít előre szabályozott módon az Esélyegyenlőségi Cselekvési Terve végrehajtásának egyes szakaszairól,
 - annak felvállalását, hogy az Aláíró, illetve annak választott tagjai csatlakoznak az ügghöz, és támogatják a helyes magatartási szokásokat a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatban.
- (2) Az Aláíró felhasználva demokratikus felhatalmazását ösztönzi a politikai és közösségi intézményeket, a magán testületeket, és a civil társadalom szervezeteit, hogy olyan intézkedéseket fogantossítsanak, amely valóságosan biztosítják a nők és a férfiak közötti egyenlőséghez való jogot.

5. Cikkely – Együttműködés a partnerekkel az esélyegyenlőség elősegítéséért

- (1) Az Aláíró vállalja, hogy valamennyi partnerével együttműködik, a közszférától kezdve a magánszektoron át a civil társadalmi szervezetekig, azért, hogy területükön a nők és a férfiak között minél nagyobb egyenlőség valósuljon meg az élet minden vonatkozásában. Különösen a szociális partnerekkel keresi az együttműködést e célból.
- (2) Az Aláíró konzultál a partner testületekkel és szervezetekkel, a szociális partnereket is ideértve, az Esélyegyenlőségi Cselekvési Tervének felülvizsgálatáról és fejlesztéséről, valamint más, az esélyegyenlőséggel kapcsolatos fontos ügyekről.

6. Cikkely - A sztereotípiák ellen

- (1) Az Aláíró elkötelezi magát az előítéletek felszámolása mellett, és amennyire lehet a megelőzésük mellett, amelyek a szokásokban, a képi és nyelvi elemek használatában jelennek meg, és azt sugallhatják, hogy valamelyik nemhez tartozók felsőbb- vagy alsóbbrendűek, vagy más, a nők és férfiak szerepéhez kötődő sztereotípiát közvetítenek.
- (2) E célból az Aláíró gondoskodik arról, hogy valamennyi külső és belső kommunikációja összhangban álljon e felelősségvállalásával, és ezen túlmenően a pozitív jellegű nemekhez kapcsolódó képzeteket és példákat helyezze előtérbe.
- (3) Az Aláíró képzéssel és más módon is segíti alkalmazottait abban, hogy azonosítani tudják és meg is tudják szüntetni a sztereotipikus attitűdöket és viselkedési formákat, valamint magatartási szabályokat alkot számukra erre való tekintettel.
- (4) Az Aláíró olyan tevékenységeket és kampányokat irányít, amelyek növelik a nemi alapú sztereotípiák káros hatásának tudatosulását a nők és férfiak közötti egyenlőség megteremtésében.

7. Cikkely – Jó kormányzás és konzultáció

- (1) Az Aláíró elismeri a nők és férfiak egyenlő jogát arra, hogy ügyeiket egyenlő módon, részrehajlás nélkül, igazságosan és belátható időn belül kezeljék, beleértve:
 - az arra való jogot is, hogy meghallgassák őket mielőtt döntés születne az ügyükben, amely hátrányosan érintheti őket,
 - a hatóság kötelességét arra, hogy megindokolja döntéseit,
 - az arra való jogukat, hogy az őket érintő ügyekben releváns információhoz jussanak.
- (2) Az Aláíró elismeri, hogy a hatásköreinek széles skáláján keresztül a politikáinak és döntéshozatalának minősége továbbfejleszthető, ha az érintett felekkel az előkészítési szakaszban konzultálnak, így aztán nagyon fontos, hogy a nők és férfiak egyenlő mértékben férhessenek hozzá a megfelelő információkhoz, és egyenlő esélyük legyen a válaszadásra is.
- (3) Az Aláíró ezért kötelezi magát – amennyiben ez indokolt - a következő lépések végrehajtására:
 - Az információ-szolgáltatás kialakításánál gondoskodik arról, hogy a férfiak és a nők igényeit felméri előzetesen, beleértve az info-kommunikációs technológiákhoz való hozzáférésüket is.
 - Gondoskodik arról, hogy azoknak is legyen esélyük az egyenlő részvételre az egyeztetésben, akiknek a nézetei egyébként kevésbé érvényesülnek. Mindezt törvényes, pozitív intézkedések fogantatásával szükséges biztosítani.
 - Ahol szükséges, külön egyeztetési lehetőséget biztosít a nők számára.

AZ ESÉLYEGYENLŐSÉG EGYETEMES ALAPJAI

8. Cikkely – Egyetemes kötelezettség

- (1) Az Aláíró valamennyi hatáskörével kapcsolatban elismeri, tiszteletben tartja és támogatja a nők és férfiak egyenlőségével kapcsolatos releváns jogokat és alapelveket, valamint küzd a nemi alapú hátrányos megkülönböztetés ellen.
- (2) Az e chartában meghatározott kötelezettségek csak és kizárólag abban az esetben vonatkoznak az Aláíróra, amennyiben azok vagy azok valamilyen aspektusai annak törvényes hatáskörébe tartoznak.

9. Cikkely – A nemi szempontú értékelés

- (1) Az Aláíró vállalja, hogy valamennyi hatáskörével kapcsolatosan elvégzi a nemi szempontú kiértékelést, ahogyan az ebben a cikkelyben meg van határozva.
- (2) E célból az Aláíró vállalja egy program kidolgozását a nemi szempontú kiértékelés elvégzésére, amely összhangban van a prioritásaival, erőforrásaival, időbeosztásával, amely az Esélyegyenlőségi Cselekvési Tervnek is része lesz, vagy figyelembe veszik azt.
- (3) A nemi szempontú kiértékelés – amennyiben releváns – a következő lépéseket tartalmazza:
 - Meglevő politikák, eljárások, gyakorlatok és viselkedésformák, valamint azok gyakoriságának felülvizsgálata, amellyel megállapítható, hogy vajon feltárják-e az igazságtalan diszkriminációt, hogy vajon nemi alapú sztereotípián alapulnak-e, vagy vajon megfelelőképpen számításba veszik-e a nők és a férfiak speciális szükségleteit.
 - A pénzügyi és egyéb erőforrások szétosztásának felülvizsgálata a fenti szándékkal.
 - A prioritások meghatározása, és amennyiben szükséges, olyan célok rögzítése, amelyek a felülvizsgálatokból felmerült ügyek kezeléséhez szükségesek, és aztán az azonosítható kiigazítások végrehajtása a szolgáltatás-nyújtásban.
 - Annak felvállalása egy korai szakaszban, hogy valamennyi jelentős javaslatot kiértékelnek az új vagy kijavított politikákra, eljárásokra és változásokra vonatkozóan a forrás-elosztásban, meghatározzák ezek hatását a nőkre és férfiakra, és ennek a kiértékelésnek a fényében hozzák meg a végső döntéseket.
 - A többszörösen hátrányos megkülönböztetéstől szenvedők tapasztalatai alapján az igényeiknek vagy az érdekeiknek a számbavétele.

10. Cikkely – Többszörös diszkrimináció vagy hátrány

- (1) Az Aláíró elismeri, hogy a diszkrimináció, amely valamely megkülönböztetésen alapul, mint a nem, faj, etnikai vagy szociális eredet, genetikai vonások, nyelv, vallás, vagy hit,

politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti kisebbséghez való tartozás, vagyon, születés, rokkantság, kor, vagy szexuális orientáció, tiltott.

- (2) Az Aláíró elismeri továbbá, hogy a fenti tilalom ellenére sok nő és férfi szenved a többszörös diszkriminációtól vagy hátránytól, beleértve a szocio-gazdasági hátrányt, amelynek közvetlen hatása van az ebben a Kartában meghatározott és hivatkozott jogok gyakorlására.
- (3) Az Aláíró kötelezi magát hatásköreinek terjedelmén keresztül minden indokolt tevékenységre, amellyel a többszörös diszkrimináció és hátrányok hatásai ellen küzdhet, beleértve:
 - az arról való gondoskodást, hogy a többszörös megkülönböztetés vagy hátrány nevesítve legyen az Esélyegyenlőségi cselekvési Tervben és a nemi szempontú értékelésben,
 - annak biztosítását, hogy a többszörös diszkrimináció vagy hátrány következményeit, eseteit számba veszik, amikor valamely akcióval vagy eszközzel e Karta más cikkelyeinek végrehajtásához fognak,
 - a kötelezettséget olyan nyilvános információs kampányok lefolytatására, amely a sztereotípiák ellen küzd, és az egyenlő bánásmódot segíti elő olyan nők és férfiak esetén, akik többszörös diszkriminációtól vagy hátránytól szenvednek,
 - olyan speciális eszközök használatát, amely különösen az emigráns nők és férfiak speciális igényeire irányul.

A MUNKÁLTATÓI SZEREP

11. Cikkely

- (1) Az Aláíró munkáltatói szerepkörében elismeri a nők és a férfiak egyenlő esélyekre vonatkozó jogát, a foglalkoztatás valamennyi szempontjából, beleértve a munka szervezését és a munkakörülményeket is.
- (2) Az Aláíró elismeri a szakmai, szociális és magánélet összeegyeztetéséhez való jogot, valamint a munkahelyi biztonsághoz és méltósághoz való jogot.
- (3) Az Aláíró kötelezi magát valamennyi indokolt eszköz bevetésére, beleértve a pozitív akciókat is a törvényes hatáskörén belül, a fenti jogok támogatása érdekében.
- (4) A (3). bekezdésben hivatkozott eszközök magukban foglalják a következőket:
 - (a) a szervezeten belül a foglalkoztatással kapcsolatos releváns politikákról és eljárásokról készített felülvizsgálat, és az Esélyegyenlőségi Cselekvési Terv foglalkoztatással kapcsolatos részének fejlesztését és megvalósítását, amely az egyenlőtlenségek felszámolására irányul, belátható időn belül, többek között a következőkre kiterjedve:
 - Egyenlő bérezés, beleértve, hogy egyenlő értékű munkáért egyenlő bér jár.

- A bérezés felülvizsgálata, jutalmazás, fizetési rendszer, nyugdíjazás.
 - Igazságos és átlátható karrier támogatási és fejlődési lehetőségekre vonatkozó intézkedések.
 - A nők és férfiak kiegyensúlyozott részvételének biztosítására irányuló intézkedések valamennyi szinten, különösen a kiegyensúlyozatlan felsővezetési szinteken.
 - A nemi alapú megkülönböztetés elleni küzdelem eszközei a munkahelyen, és a munkavállalók ösztönzése a nem hagyományos foglalkoztatási formákra.
 - Az igazságos toborzás biztosítására irányuló intézkedések.
 - Megfelelő, egészséges és biztonságos munkakörülmények biztosítására irányuló szabályozások.
 - A munkavállalókkal és szakszervezeteikkel való konzultáció eljárásai, amelyek a nők és férfiak kiegyensúlyozott részvételéről gondoskodnak a tanácsadó vagy tárgyaló testületekben.
- (b) A munkahelyi szexuális zaklatás elleni küzdelem, olyan világos állásfoglalás megalkotásával, amely szerint az effajta magatartás elfogadhatatlan, az áldozatok támogatásával, és átlátható politikák bemutatásával és végrehajtásával az elkövetőkkel szemben, amely növeli a jelenség tudatosítását;
- (c) A munkaerő összetételének alakítása a szervezet valamennyi szintjén affelé, amely a helyi lakosság szociális, gazdasági és kulturális sokszínűségét tükrözi vissza;
- (d) A szakmai, szociális és magánélet összehangolásának elősegítése a következőkkel:
- Olyan politikák bemutatásával, amely lehetővé teszi a változásokat, ahol erre szükség van, a munkaidőben és a munkavállalók családtagjainak ellátásában
 - A férfiak bátorításával a munkájuk átmeneti feladására és a családtagok gondozásában való részvételre.

KÖZBESZERZÉS ÉS SZERZŐDÉSEK

12. Cikkely

- (1) Az Aláíró elismeri, hogy feladatainak és kötelezettségeinek ellátásában a közbeszerzéssel kapcsolatosan - beleértve a termékekkel való ellátás, szolgáltatás-nyújtás, és különböző munkák kivitelezése érdekében kötött szerződéseket is - felelősséggel tartozik a nők és férfiak közötti egyenlőség elősegítéséért.
- (2) Az Aláíró elismeri, hogy ez a felelősség különösen jelentőssé válik, ahol felvetődik valamely fontos közszolgáltatás – amelyért Aláíró törvény alapján felelős - kiszervezése más jogi személy számára. Ilyen esetekben az Aláíró gondoskodik arról, hogy a szerződést elnyerő jogi személy (mindegy milyen tulajdonosi formáról van szó) ugyanúgy felelősséggel tartozzon a nők és férfiak esélyegyenlőségének biztosításáért, mintha az adott szolgáltatást az Aláíró közvetlenül maga nyújtaná.
- (3) Az Aláíró továbbá vállalja a következő lépések végrehajtását, azon esetekben, ahol ezt indokoltnak ítéli meg:
 - (a) valamennyi fontos szerződés javasolt megkötése előtt megfontolja a nemi vonatkozásait és a jogi lehetőségeit az egyenlőség elősegítésére;
 - (b) biztosítja a szerződésszerű felsorolás számbavételét a szerződés nemi szempontú esélyegyenlőségi céljaira vonatkozóan;
 - (c) gondoskodik arról, hogy a szerződésre vonatkozó más szerződéses feltételeket és kikötéseket is figyelembe vettek, amelyek tükrözik ezeket a célokat;
 - (d) felhasználva az Európai Unió közbeszerzésre vonatkozó törvényhozásának erejét olyan végrehajtási feltételeket szab, amelyek szociális megfontolásokon nyugszanak;
 - (e) a közbeszerzésekért és szerződésekért felelős alkalmazottakat és tanácsadókat körültekintővé teszik munkájuk nemi alapú egyenlőségi dimenziójával kapcsolatban, beleértve, hogy képzést biztosít a számukra e célból;
 - (f) gondoskodik arról, hogy a fő szerződés tartalmazzon követelményeket arra vonatkozóan, hogy az alszerződéseknek is összhangban kell állniuk a nemi alapú esélyegyenlőség támogatására vonatkozó kötelezettségekkel.

A SZOLGÁLTATÁS-NYÚJTÓI SZEREP

13. Cikkely – Képzés és élethosszig tartó tanulás

- (1) Az Aláíró elismeri, hogy mindenkinek joga van a képzésre, továbbá elismeri a jogot a folyamatos szakmai képzés elérhetőségére. Az Aláíró elismeri a képzés létfontosságú szerepét, az élet minden szakaszában, a valódi esélyegyenlőség megvalósulásakor, mivel fontos képességek fejlődését segíti elő az életben és a munka világában, és új lehetőségeket nyit a szakmai és hivatásbeli fejlődésben.
- (2) Az Aláíró vállalja, hogy hatáskörein belül védi és támogatja az egyenlő hozzáférést az oktatáshoz, a folyamatos és szakmai képzésekhez minden nő és férfi, és minden lány és fiú részére.
- (3) Az Aláíró elismeri, hogy a képzés valamennyi formájában szükséges, hogy a nők és férfiak sztereotipikus szerepének koncepcióját felszámolják. Ennek érdekében – ahol arra szükség van – a következő intézkedések foganatosítását vállalja:
 - Az iskolák képzési anyagainak, egyéb képzési programoknak és képzési módszereknek a felülvizsgálata, amellyel biztosítják a sztereotipikus attitűdökkel és gyakorlatokkal való szembeszállást.
 - Speciális akciók felvállalásával a nem hagyományos karrier-választás ösztönzése.
 - Az állampolgári ismeretek kurzusainak tananyagába speciális részek beemelése, amelyek kihangsúlyozzák a nők és a férfiak egyenlő részvételének jelentőségét a demokratikus folyamatokban.
- (4) Az Aláíró elismeri, hogy az iskolák és egyéb képzési intézmények által bemutatott modellek fontosak a gyermekek és a fiatalok számára. Ennek érdekében vállalja, hogy elősegíti az iskola vezetésében és igazgatásában is minden szinten a nők és a férfiak kiegyensúlyozott képviseletét.

14. Cikkely - Egészségügy

- (1) Az Aláíró elismeri, hogy mindenkinek joga van a magas szintű fizikai és mentális egészséghez, és ezért megerősíti, hogy a jó minőségű egészségügyi ellátás és orvosi ellátás, valamint a megelőző egészségügyi ellátás létfontosságú a nők és a férfiak számára a jog gyakorlásában.
- (2) Az Aláíró elismeri, hogy a nők és a férfiak egyenlő esélyeinek megőrzésében a jó egészséghez, az orvosi és egészségügyi ellátásokhoz, figyelembe kell venni azok eltérő igényeit. Elismerik továbbá, hogy az eltérő szükségletek nem csupán biológiai különbségekből adódnak, hanem az eltérő életvezetési és munkahelyi körülményekből, valamint sztereotipikus attitűdökből, és feltételezésekből is.

(3) Az Aláíró elkötelezi magát hatáskörein belül valamennyi indokolt tevékenység felvállalására állampolgárai jó egészségének megőrzése és javítása érdekében. Végezetül az Aláíró vállalja a következő intézkedések fogantatását, azon esetekben, ahol ezt indokoltnak ítéli meg:

- Egyesíti a nemi alapú megközelítést a tervezésben, finanszírozásban, az egészségügyi és orvosi ellátások nyújtásában.
- Gondoskodik az egészségügyet támogató tevékenységekről, beleértve azokat is, amelyeknek célja az egészséges étrend ösztönzése és a testedzés fontossága, azzal a felismeréssel kiegészülve, hogy a nők és férfiak attitűdjei és igényei eltérnek.
- Biztosítja, hogy az egészségügyi dolgozók, beleértve azokat, akik támogatják az egészségvédelmet, elismerjék az egészségügyi és orvosi ellátásban jelentkező nemi szempontokat és figyelembe vegyék a nők és férfiak eltérő tapasztalatait az ellátásban.
- Biztosítja a nők és férfiak megfelelő egészségvédelmi információkhoz való hozzáférését.

15. Cikkely – Szociális ellátások és szolgáltatások

(1) Az Aláíró elismeri, hogy mindenkinek joga van a szükséges szociális szolgáltatásokra és szükség esetén a szociális támogatások használatára.

(2) Az Aláíró elismeri a nők és a férfiak különböző igényeit, amelyek valószínűleg a szociális és gazdasági körülményeik különbözőségéből és más tényezőkből származnak. Következésképpen a nők és a férfiak egyenlő hozzáférését biztosítandó a szociális ellátáshoz és szolgáltatásokhoz, az Aláíró a következő intézkedéseket teszi, amennyiben az indokolt:

- A nemi szempontokat egyesíti a szociális ellátások és szolgáltatások tervezésébe, finanszírozásába, és nyújtásába,
- Gondoskodik arról, hogy mindazokat bevonják a szociális ellátások és szolgáltatások nyújtásába, akik érzékelik hogy a nemi szempontok milyen módon hatnak ezen szolgáltatásokra, valamint figyelembe veszik a nők és a férfiak különböző tapasztalatait is.

16. Cikkely - Gyermekellátás

(1) Az Aláíró elismeri a létfontosságú szerepét a jó színvonalú és megfizethető gyermekellátásnak a valódi esélyegyenlőség megteremtésében a nők és a férfiak között, amely lehetővé teszi valamennyi szülőnek és gondozónak, függetlenül attól, hogy milyen anyagi helyzetben vannak, hogy összeegyeztessék a munkahelyi, a közösségi és a magánéletüket. Az Aláíró elismeri továbbá, hogy egy ilyen gyermekellátás nagy

mértékben hozzájárul a gazdasági, szociális élet és a helyi közösségi intézmények fejlődéséhez.

- (2) Az Aláíró elkötelezi magát, hogy prioritásai közé emeli az ilyen jellegű gyermekellátás megteremtését és támogatását, közvetlenül vagy más szolgáltatókon keresztül. Vállalja továbbá, hogy ösztönzi az ilyen gyermekgondozást más, helyi munkáltatók támogatásán keresztül is.
- (3) Az Aláíró elismeri továbbá, hogy a gyermeknevelés a nők és férfiak közös felelőssége, ugyanúgy, mint a társadalom egészében, és vállalja, hogy felszámolja azokat a nemi sztereotípiákat, amelyek szerint a gyerekgondozás leginkább a nők feladata és felelőssége.

17. Cikkely – Egyéb családtagok gondozása

- (1) Az Aláíró elismeri, hogy a nők és férfiak ugyanolyan felelősséggel tartoznak más családtagok gondozásáért, mint a gyermekekért, és ez a felelősség hatással bír abbéli képességükre, hogy teljes értékű szerepet játszanak a gazdasági és a szociális életben.
- (2) Az Aláíró azt is elismeri, hogy ez a fajta felelősség aránytalan mértékben a nőket terheli, amely tényező komoly gátja a nők és férfiak közötti egyenlőség érvényesülésének.
- (3) Az Aláíró, amennyiben szükséges, a következőkre kötelezi magát annak érdekében, hogy ezt az egyenlőtlenséget felszámolja:
 - Az Aláíró elkötelezi magát, hogy prioritásai közé emeli az ilyen jellegű családi gondozás megteremtését és támogatását, közvetlenül vagy más szolgáltatókon keresztül.
 - Támogatást nyújt és lehetőségeket teremt azok számára, akik szociális elkülönülésbe szorulnak a családi gondozás felelőssége eredményeként.
 - Kampányt indít azon sztereotípiák ellen, amelyek arra a feltételezésre ösztönöznek, hogy a családtagok gondozása elsősorban a nők felelőssége.

18. Cikkely – Szociális befogadás

- (1) Az Aláíró elismeri, hogy mindenkinek joga van a szegénység és a szociális kirekesztettség elleni küzdelemhez. Továbbá, hogy a nők általában sokkal inkább ki vannak téve a szociális kirekesztődés veszélyének, mivel korlátozottabb a hozzáférésük az erőforrásokhoz, termékekhez, szolgáltatásokhoz, és lehetőségehez a férfiakhoz képest.
- (2) Az Aláíró ezért vállalja, hogy valamennyi illetékességi területén végzett tevékenysége és nyújtott szolgáltatása valamint a szociális partnerekkel való együttműködés alapján átfogóan koordinált szemlélettel intézkedéseket tesz:
 - Elősegíti, hogy mindazok számára, akik szociális kirekesztettségben vagy szegénységben élnek, vagy ennek kockázata fennáll, hatékony módon férhessenek

hozzá a munkavállaláshoz, lakhatáshoz, képzéshez, kultúrához, információs és kommunikációs technológiákhoz, valamint a szociális és egészségügyi ellátáshoz.

- Felismeri a szociális kirekesztettséget megtapasztalt nők különleges igényeit és helyzetét.
- Támogatja az emigráns nők és férfiak integrációját, és figyelembe veszi speciális szükségleteiket.

19. Cikkely - Lakhatás

- (1) Az Aláíró elismeri a lakhatáshoz való jogot, és megerősíti, hogy a megfelelő minőségű lakhatási feltételek igénye az egyik legfontosabb emberi szükséglet, létfontosságú az egyén és családjának jólétéhez.
- (2) Az Aláíró felismeri, hogy a nők és férfiak szükségletei gyakran speciálisak és eltérnek egymástól a lakhatással kapcsolatban, amelyeket teljes mértékben figyelembe kell venni, beleértve a következő tényeket is:
 - (a) Általában a nők kevesebb bevétellel rendelkeznek, mint a férfiak, ezért a lakhatás nagyobb erőforrásokat igényel a részükről;
 - (b) Az egyszülős családokban túlnyomórészt nők vezetik a háztartást, amely következtében a szociális lakhatás iránti igényükkel jár együtt;
 - (c) A hajléktalanok között a sebezhető férfiak gyakran túlréprezentáltak.
- (3) Az Aláíró, amennyiben ez szükséges, a következőkre kötelezi magát:
 - (a) Lehetőséget nyújt és elősegíti, hogy mindenki olyan lakhatáshoz jusson, amely megfelelő mérettel, és minőséggel elfogadható életkörülményeket biztosít, és elérhetőek az alapvető szolgáltatások is,
 - (b) A hajléktalanná válás ellen megelőző lépéseket tesz, különösen olyan segítségnyújtásával a hajléktalanok részére, amely a szükségleteken, a sebezhetőségen, és a diszkrimináció-mentességen alapul;
 - (c) Elősegíti a hatáskörein belül a lakásárak alakulását, hogy a megfelelő forrásokkal nem rendelkezők számára is biztosítható legyen a lakhatás.
- (4) Az Aláíró vállalja, hogy biztosítja vagy támogatja a nők és férfiak esélyegyenlőségét, hogy azok saját otthonuk bérlőjévé, tulajdonosává váljanak, vagy egyéb tulajdonformában birtokolják azt, és végezetül felhasználják befolyásukat és hatáskörüket arra, hogy a nők és férfiak számára egyenlő hozzáférés nyíljon a jelzálog lehetőségéhez, vagy a lakáscélú pénzügyi segítségnyújtáshoz és hitelekhez.

20. Cikkely – Kultúra, sport és kikapcsolódás

- (1) Az Aláíró elismeri, hogy a kulturális életben való részvétel és a művészetek élvezetének joga mindenkié.
- (2) Az Aláíró elismeri a sport szerepét a közösségi életben és az egészségmegőrzéshez való jog érvényesülésében, a 14. cikkelyben rögzítettek szerint. Elismeri tehát a nők és a férfiak egyenlő jogát a kulturális, rekreációs, és sporttevékenységekhez, és lehetőségekhez.
- (3) Az Aláíró elismeri, hogy a nőknek és férfiaknak különböző tapasztalatai és érdeklődése jelentkezhet a kultúra, sport, és a rekreáció terén, és ezek nemi szerepekhez kötődő attitűdökből és tevékenységekből eredeztethetőek. Ebből következően kötelezi magát, amennyiben szükséges, a következő intézkedések végrehajtására:
 - Gondoskodik az indokolt mértékben a nők és férfiak, lányok és fiúk egyenlő hozzáféréséről és lehetőségének megteremtéséről a sport, rekreációs és kulturális tevékenységekhez.
 - Arra bátorítja a nőket, férfiakat, lányokat és fiúkat, hogy egyenlő mértékben vegyenek részt a sport és kulturális tevékenységekben, beleértve azokat is, amelyekhez túlnyomórészt hagyományosan a „nőies” vagy „férfias” jelző párosult.
 - Arra ösztönzi a művészeket, a kulturális- és a sportegyesületeket, hogy népszerűsítsék azon kulturális és sporttevékenységeket, amelyek ellenszegülnek a nőkre és férfiakra vonatkozó sztereotipikus nézeteknek.
 - A közkönyvtárak ösztönzése a nemi alapú sztereotípiák elleni küzdelemre a könyvállományuk és egyéb anyagaik összeállításán keresztül, valamint egyéb támogató tevékenységükkel.

21. Cikkely – Biztonság és védelem

- (1) Az Aláíró elismeri, hogy minden nőnek és férfinak joga van a személyes biztonsághoz, és a szabad mozgáshoz. Amennyiben a nők vagy a férfiak nincsenek biztonságban, vagy nem érzik abban magukat, mindegy, hogy ez magán- vagy közterületen zajlik, akkor ezt a jogot nem gyakorolhatják szabadon.
- (2) Az Aláíró elismeri továbbá, hogy a férfiak és a nők - részben a kötelezettségeik valamint az életstílusuk különbözősége miatt – gyakran különböző problémákkal szembesülnek a biztonság és a védelem terén, amelyeket nevesíteni kell.
- (3) Emiatt az Aláíró kötelezi magát:
 - (a) a statisztikai adatok nemi szempontú kiértékelésére, az esetek gyakoriságára és jellegére tekintettel (a személy elleni súlyos bűncselekményeket is beleértve), és azokra, amelyek hatással vannak a nők és a férfiak biztonságára. Amennyiben szükségesnek ítéli, felméri a bűncselekményektől való félelem szintjét és természetét, vagy a biztonságérzet hiányának egyéb forrásait;

- (b) stratégiák, politikák és akciók kifejlesztésére és végrehajtására, beleértve a speciális változtatásokat a helyzetre vonatkoztatva, vagy a helyi környezet átforgalmazását (például a közlekedés átszervezésével, parkolók létesítésével, vagy a közvilágítás javításával), avagy a rendőri jelenlét fokozását, valóságosan növelve ezzel a nők és a férfiak biztonságát, valamint csökkentve a védelem és biztonság hiányának érzetét.

22. Cikkely – Nemi alapú bántalmazás

- (1) Az Aláíró elismeri, hogy a nemi alapú bántalmazás - amely aránytalan mértékben sújtja a nőket - az alapvető emberi jogok megsértése, valamint a méltóság és az emberi lények fizikai és érzelmi integritása elleni támadás.
- (2) Az Aláíró felismeri, hogy a nemi alapú bántalmazás az elkövető részéről azon az elképzelésen alapul, hogy az egyik nemhez tartozók felsőbb rendűek a másikkal képest, amely egyenlőtlen hatalmi helyzethez vezet.
- (3) Az Aláíró ezért elkötelezi magát a nemi alapú bántalmazás elleni politikák és tevékenységek bevezetése és erősítése mellett, beleértve
 - Gondoskodás az áldozatok speciális segítő-rendszeréről, vagy legalábbis annak támogatása
 - Gondoskodás a nyilvános információkról, valamennyi, helyben a leggyakrabban használt nyelven, megjelölve, hol található segítség az adott területen
 - Az alkalmazottak képzésének biztosítása az áldozatok azonosításáról és a segítségnyújtásról,
 - A hatékony koordináció megszervezése a releváns szolgáltatások között, mint amilyen a rendőrség, az egészségügyi és a lakhatásban illetékes hatóságok,
 - Olyan kampányok szervezése, amelyek növelik a tudatosságot a jelenséggel szemben, valamint képzési programok indítása, amelyek a potenciális áldozatokat, az áldozatokat és az elkövetőket célozzák.

23. Cikkely - Emberkereskedelem

- (1) Az Aláíró elismeri, hogy az emberkereskedelem - amely aránytalan mértékben sújtja a nőket - az alapvető emberi jogok megsértése, valamint a méltóság és az emberi lények fizikai és érzelmi integritása elleni támadás.
- (2) Az Aláíró ezért elkötelezi magát az emberkereskedelem megelőzését célzó politikák és tevékenységek bevezetése és erősítése mellett, amennyiben szükséges beleértve
 - Az információs és tudatosság-növelő kampányokat,

- Az alkalmazottak képzésének biztosítása az áldozatok azonosításáról és a segítségnyújtásról,
- Intézkedéseket, amelyek visszaszorítják az erre mutató igényeket,
- Megfelelő eszközök biztosítását az áldozatok megsegítésére, ennek keretében gondoskodás az orvosi ellátásról, valamint megfelelő és biztonságos lakhatás és idegen nyelvi fordítás biztosítása.

TERVEZÉS ÉS FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS

24. Cikkely – Fenntartható fejlődés

- (1) Az Aláíró elismeri, hogy a jövőre vonatkozó stratégiák tervezésekor és továbbfejlesztésekor a fenntartható fejlődés elvét teljes mértékben figyelembe kell vennie, bevonva a gazdasági, szociális, környezetvédelmi, és kulturális dimenziók kiegyensúlyozott integrációját, ezenfelül különösen a nők és férfiak közötti egyenlőség elérésének igényét.
- (2) Az Aláíró ezért kötelezi magát arra, hogy a fenntartható fejlődés biztosításáért a nők és a férfiak közötti egyenlőség elvét alapvető dimenzióként valamennyi tervezési és fejlesztési folyamatban figyelembe veszi a stratégia-alkotás során.

25. Cikkely – Várostervezés, helyi szintű tervezés

- (1) Az Aláíró elismeri a területfejlesztési, közlekedési, gazdaságfejlesztési, és területhasznosítási politikáinak és terveinek jelentőségét azon feltételek alakítására vonatkozóan, amelyek befolyásolják a nők és férfiak közötti egyenlőség teljes mértékű megvalósulását.
- (2) Az Aláíró kötelezi magát ezen politikák és tervek kidolgozására, elfogadására és megvalósítására, figyelemmel a következőkre:
 - a tényleges esélyegyenlőség megvalósulásához a helyi élet minden aspektusában figyelembe kell venni és támogatni kell a nők és a férfiak egyenlő jogait,
 - a nők és a férfiak speciális szükségleteit szigorúan számításba kell venni, például a munkavállalással, a szolgáltatások, a kulturális élet, és a képzés elérhetőségével, valamint a családi kötelezettségekkel kapcsolatban, amelyekről helyben, illetve az Aláíró esélyegyenlőségi értékelésében található meg legjobban a vonatkozó adatok.
 - magas színvonalú tervezési megoldások elfogadása szükséges, amelyek figyelemmel vannak a nők és a férfiak speciális igényeire.

26. Cikkely – Mobilitás és szállítmányozás

- (1) Az Aláíró elismeri, hogy a mobilitás, a közlekedési elérhetőségeket értve ez alatt -fontos felételét képezi a nők és a férfiak egyenlő jogának, feladatainak, tevékenységeinek gyakorlásához, beleértve a munkába járást, a képzési, kulturális és más létfontosságú szolgáltatások elérését. Elismeri továbbá azt is, hogy egy település vagy régió sikere kimutathatóan nagymértékben függ a hatékony, magas színvonalú közlekedési infrastruktúra és tömegközlekedési szolgáltatások fejlesztésétől.
- (2) Az Aláíró elismeri továbbá, hogy a gyakorlatban gyakran különböző igények mutatkoznak a nők és a férfiak részéről a közlekedés és mobilitás kapcsán, amelynek oka az eltérő szokásokban keresendő, és amelyek olyan tényezőkben gyökereznek, mint a bevételek, gondozási felelősségek, napi munkaidő hosszúsága. Következésképpen a nők gyakran nagyobb arányban használják a tömegközlekedési eszközöket, mint a férfiak.
- (3) Emiatt az Aláíró kötelezi magát:
 - (a) a releváns mobilitási szükségletek és közlekedési szokások figyelembe vételére a nőkre és a férfiakra vonatkozóan, tekintettel arra is, hogy városi vagy falusi közösségről van-e szó;
 - (b) biztosítja, hogy a közlekedési szolgáltatások az önkormányzat területén valamennyi állampolgár számára elérhetőek legyenek, és megfeleljenek a nők és a férfiak speciális és általános igényeinek, ezáltal elősegítve a nők és a férfiak valódi egyenlőségét a helyi életben.
- (4) Az Aláíró továbbá kötelezi magát a közlekedési szolgáltatások folyamatos fejlesztésére a területére vonatkozóan, az egyes járatok közötti csatlakozásokat is beleértve. Mindezt azzal a céllal, hogy a nők és a férfiak speciális és közös igényeinek megfelelő, szabályozott, finanszírozható, biztonságos és elérhető közlekedési feltételeket teremtsenek, és hozzájáruljanak annak fenntartható fejlődéséhez.

27. Cikkely – Gazdaságfejlesztés

- (1) Az Aláíró elismeri, hogy a kiegyensúlyozott és fenntartható gazdaságfejlesztés létfontosságú alkotóelem a település vagy a régió sikerességében, valamint, hogy az e téren kifejtett tevékenységei, és nyújtott szolgáltatásai szignifikáns módon hozzájárulhatnak a nők és férfiak egyenlőségének alakulásához.
- (2) Az Aláíró elismeri, hogy szükség van a nők foglalkoztatási rátájának és foglalkoztatás minőségének emelésére, valamint, hogy a hosszútávú munkanélküliséggel és a fizetetlen munkával összefüggő szegénység kockázata különösen magas a nők körében.
- (3) Az Aláíró kötelezi magát, hogy a gazdaságfejlesztéssel kapcsolatos tevékenységeinek ellátása kapcsán teljes mértékben figyelembe veszi a nők és a férfiak igényeit és érdekeit, továbbá, hogy lehetőségeket biztosít az egyenlőség megteremtésének elősegítésére közöttük, és e célból megteszi a szükséges lépéseket. Ezek a lépések lehetnek:
 - A női vállalkozók támogatása,

- A vállalkozások pénzügyi és egyéb támogatásában biztosítják a nemi szempontú egyenlőség elősegítését,
- A továbbképzésben részesülő nők arra való ösztönzése, hogy olyan szakmát illetve képzettséget szerezzenek, amelyeket hagyományosan a férfiak űznek, és ugyanez fordítva is,
- A munkaadók arra való ösztönzése, hogy alkalmazzanak női tanulókat, gyakornokokat olyan szakértelmet és képzettséget igénylő pozíciókban, amelyeket hagyományosan férfiak töltenek be, és fordítva.

28. Cikkely - Környezetvédelem

- (1) Az Aláíró elismeri a felelősségét arra nézve, hogy törekednie kell a területén a környezet magas szintű védelmére és színvonalas támogatására, beleértve a hulladékgazdálkodással, zajvédelemmel, levegőtisztasággal, biodiverzitással és az éghajlatváltozási hatásokkal kapcsolatos helyi politikákat is. Elismeri a nők és a férfiak egyenlő jogát a környezettel kapcsolatos szolgáltatásokból és politikákban való részesedéshez.
- (2) Az Aláíró elismeri, hogy a nők és a férfiak életstílusa sok tekintetben különbözik egymástól, valamint, hogy a nők és a férfiak különbözhetnek a helyi közszolgáltatások használati szokásaiban, illetve a különböző környezeti problémákkal is eltérő módon szembesülnek.
- (3) Ennek megfelelően az Aláíró elkötelezi magát a környezetvédelmi politikák és szolgáltatások fejlesztése iránt, teljesen és egyenlő mértékben figyelembe véve a nők és a férfiak speciális igényeit, valamint a generációk közötti szolidaritás elvét.

A SZABÁLYOZÓ SZEREP

29. Cikkely – Helyi önkormányzatok, mint szabályozók

- (1) Az Aláíró, mint területének igazgatásáért felelős szabályozó a feladatait és felhatalmazásait gyakorolva elismeri a hatékony szabályozás és fogyasztóvédelem szerepének jelentőségét, amelyet a területén élő lakosság jólétében játszik. Továbbá azt, hogy a nőkre és a férfiakra eltérő módon hathat a relevánsan szabályozott tevékenység.
- (2) Az Aláíró kötelezi magát a szabályozási feladatainak ellátása során a nők és férfiak speciális igényeinek, érdekeinek, és körülményeinek figyelembe vételére.

TESTVÉRTELEPÜLÉSEK ÉS NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS

30. Cikkely

- (1) Az Aláíró elismeri a helyi és regionális önkormányzatok közötti testvér-települési kapcsolatok és az európai és nemzetközi együttműködések jelentőségét, mert azok közelebb hozzák egymáshoz az állampolgárokat, és elősegítik az egymástól való tanulást és egymás megértését a nemzeti határokon átívelve.
- (2) Az Aláíró kötelezi magát a testvér-települési kapcsolatok és az európai és nemzetközi együttműködések területén:
 - hogy a különböző háttérrel rendelkező nőket és a férfiakat az egyenlőség elvét érvényesítve vonják be a programokba,
 - hogy a testvér-települési kapcsolatokat és az európai és nemzetközi együttműködések, a nők és a férfiak közötti egyenlőséggel kapcsolatos témákban a tapasztalat-csere és a kölcsönös tanulás platformjaként használja,
 - hogy a nemek közötti egyenlőség szempontjait a decentralizált együttműködési tevékenységeibe integrálja.